

ALTILI MASA KURUMSAL REFORMLAR KOMİSYONU RAPORU

I. GİRİŞ

Demokratik toplumlar güçlerini; gelenekleri ve müktesebatı olgunlaşmış kurumlardan, esasları katılımcı bir anlayışla oluşturulmuş sağlam kurallardan, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu politikalardan ve ehliyetli, liyakatli, dürüst kadrolardan alırlar.

Kamu kaynaklarının kullanımı ve dağıtımında şeffaflık ve hesap verilebilirlik asla taviz verilemeyecek bir alan olup, bunun teminatını ise güçler ayrılığı, hukukun üstünlüğü ve herkesin hukuk önünde eşitliği sağlar.

1800'lü yıllardan beri süregelen parlamenter sistem arayışları modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile taçlanmış ve darbe dönemleri hariç olmak üzere, ülkemizde yönetimler güçlerini ve meşruiyetlerini parlamentodan almışlardır. Ancak, 2018'den itibaren tecrübe etmeye başladığımız ucube Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, devletin yönetim modeli, kurumsal yapısı, hukuk, temel hak ve özgürlükler ve ekonomi başta olmak üzere tüm alanlarda büyük bir yıkıma yol açmıştır. Bu ucube sistemde Güçler Ayrılığı yerini Güçler Birliğine bırakmış, kurumsal yapılar ve kapasiteler tahrip edilmiş, ehliyet, liyakat ve dürüstlük yok edilerek, ülkemiz yetersiz yandaş kadroların elinde, tek kişinin emir-komutası altına girmiştir. Esasen mevcut tablo yönetmeden ziyade bir yönetememe manzarasıdır. Bunun sonucu da istikrarsızlık, pahalılık, işsizlik ve her geçen gün daha da fakirleşmektir.

Kurumsal yapıdaki bozulma özellikle Türkiye'nin dünya ekonomisindeki değişime uyumunu engellemekte, ekonominin dış etkilere dayanma gücünü zayıflatmakta, fırsatlardan yararlanma bir tarafa, ülkenin dünyadaki yeri ve etkinliğini her geçen gün geri götürmektedir.

Bütün bu sorunların çözümü; acilen Parlamenter Sisteme geçilerek güçler ayrılığı ve hukukun üstünlüğünün tesis edilmesinden, ekonomi başta olmak üzere tüm kurumsal yapının güçlendirilmesinden, stratejik hedefler çerçevesinde toplumun tüm kesimlerini içeren, istişareye, ortak akla ve koordinasyona dayalı bir kamu yönetimi anlayışının geliştirilmesinden,

kaynakların tüm toplum kesimlerinin ortak yararını gözetecek şekilde kullanılmasından, akla ve bilime dayalı politikalara dönülmesinden geçmektedir.

Hedefimiz ekonomimizi içinde bulunduğu ağır bunalımdan çıkarmak, milletimizi huzura ve refaha kavuşturmak, ülkemizi dünyanın saygın ve gelişmiş ülkelerinden biri haline getirmektir.

Bu hedef doğrultusunda altı siyasi parti kapsamlı bir çalışma yürütmektedir. Bu çalışmaların bir parçası olarak liderler tarafından oluşturulması kararlaştırılan “Kurumsal Reformlar Komisyonu”, kamu maliyesindeki gerçek durumun ve geleceğe yönelik yükümlülüklerin tespiti, Ekonomik ve Sosyal Konseye işlevsellik kazandırılması, Merkez Bankası bağımsızlığının teminat altına alınması ve uzun vadeli strateji ve planlamadan sorumlu bir kurumsal yapının oluşturulması konularında çalışmak üzere görevlendirilmiştir.

Bu görevlendirme çerçevesinde komisyonumuzun tam bir mutabakatla hazırladığı bu çalışmayı kamuoyunun takdirlerine saygıyla arz ediyoruz.

II. KAMU MALİYESİNDEKİ GERÇEK DURUMUN VE GELECEĞE YÖNELİK YÜKÜMLÜLÜKLERİN TESPİTİ

Ucube Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçtikten sonra, her alanda kuralsız, keyfi, saydam olmayan uygulamalar artmıştır.

Devletin köklü kurumları tahrip olmuş, liyakat sahibi, tecrübeli bürokratlar tasfiye edilmiş, kritik makamlara, hükümete sadakati esas alan, ehliyetsiz atamalar yapılmıştır.

Devlet ile parti arasındaki çizgi silikleşmiş, yönetimde liyakat değil Saraya sadakat esas olmuştur.

Kurumsal kapasitede yaşanan büyük yıkım sonucunda ağır bir yönetim krizi baş göstermiştir. Delik deşik olan Kamu İhale Sistemi; keyfi, yandaşa teslim özelleştirmeler; şeffaf olmayan ihalelerle dağıtılan, hesapsız garantilerle geleceğimizi ipotek altına alan Kamu Özel İşbirliği modeli; Türkiye Varlık Fonu gibi paralel bütçe uygulamaları ve Merkez Bankası rezervlerinin kural dışı arka kapı yöntemiyle satılması, kamu maliyesini denetlenmeyen, açık ve gizli ağır

yükler altına sokmuş, mali disiplin bozulmuştur. Kamunun hesaplarına duyulan güven hızla aşınmıştır.

Kurumsal kapasitesi ve güvenilirliği en ağır yara alan kurumlardan biri de TÜİK olmuştur. TÜİK verilerinin kalitesi, içsel tutarlılığı ve bağımsız hesaplamalarla paralelliği ciddi biçimde kötüleşmiştir. Başta enflasyon olmak üzere işsizlik, büyüme, yoksulluk ve gelir dağılımı gibi temel istatistiklere güven kalmamıştır.

Bu durum, çalışanlarımız, emeklilerimiz, dul ve yetimlerimiz başta olmak üzere tüm yurttaşlarımızda haklarının yendiği gerekçesiyle infiale neden olmaktadır.

Daha da vahimi verilerle oynanması ekonomideki sorunların doğru teşhisini ve tedavisini imkansız hale getirmektedir.

Kamu maliyesindeki tahribatın tam olarak bilinmemesi ve istatistiklerle oynanması ekonomide ciddi bir belirsizliğe neden olmaktadır. Bu ise ekonomide ağır bir güven bunalımına yol açmaktadır. Nitekim, ülkenin risk primi (CDS) 800 baz puanı aşmıştır. Bu, dünyada bizim de içinde olduğumuz ligde en yüksek risk primidir.

Ülkemiz küresel ekonominin sunduğu fırsatları kaçırmaktadır. Ekonominin içsel dayanıklılığı azalmakta, milletimiz hayat pahalılığı altında ezilmekte, hızla yoksullaşmaktadır.

Hükümetin akıl ve bilim dışı uygulamaları sonucu oluşan, faiz, kur, enflasyon kısır döngüsünden çıkmak için yapılan akıl bilim dışı müdahaleler, savrulmayı, belirsizliği ve güvensizliği daha da artırmaktadır.

1970'li yıllarda ekonomiyi çökerten Dövizle Çevrilebilir Mevduatın (DÇM) kopyası olan Kur Korunmalı Mevduat gibi daha önce denenmiş, başarısız olmuş, vazgeçilmiş uygulamalar milletin Hazinesine büyüklüğü belirsiz maliyetler yüklemekte, ülkenin geleceğini ipotek altına almaktadır.

Altılı Masa olarak, mevcut Hükümetin ekonomide neden olduğu yıkımın, bugün görünenden çok daha ağır olduğunu biliyoruz.

Bu değerlendirmelerden hareketle işe başladığımızda karşımıza çıkacak açık ve gizli tüm yükümlülük ve risklerin belirlenmesi ve ulusal istatistiklerde yaşanan veri kalitesi sorunlarının sağlıklı bir biçimde doğru ve eksiksiz olarak hızla tespiti en acil yapılması gereken işlerden biridir.

Bu çerçevede iktidara gelir gelmez, ilk işimiz Cumhurbaşkanına bağlı, seçkin, liyakatli ve deneyimli denetim personeli ve uzmanlardan, bir **Durum ve Hasar Tespit Komitesi** oluşturmak olacaktır. Komite kurumlardan veri ve bilgi temini noktasında tam yetkiyle donatılacaktır.

Durum ve Hasar Tespit Komitesi, veri kalitesiyle ilgili sorunları, kamu zararlarını, riskleri ve açık-gizli tüm yükümlülükleri hızla Cumhurbaşkanı'na raporlayacaktır. Strateji ve Planlama Teşkilatı başta olmak üzere ilgili kurumlar bu doğru ve sağlıklı veriler ve tespitler çerçevesinde gerekli adımları atacaktırlar. Komitenin araştırmaları sırasında belirlenen usulsüzlükler ve mevzuata aykırı durumlar yolsuzlukları araştırmak ve soruşturmakla görevlendirilecek Devlet Denetleme Kurulunun, TBMM Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'nun ve Sayıştay'ın çalışmalarına önemli girdi sağlayacaktır.

Türkiye, kurnalsızlık yerine kuralın, keyfilik yerine hesap verebilirliğin hakim olacağı yeni bir dönemin şafağındadır.

Bu başlangıç, önümüzdeki dönemde keyfiliğe, kurnalsızlığa yolsuzluğa sıfır tolerans gösterileceğinin, kamuda israfın önleneceğinin, istatistiklerle kimsenin hakkının yenmeyeceğinin, ülke kaynaklarının, milletimizin refahı için en etkin ve en verimli şekilde kullanılacağına teminatı olacak, ülkemizde güveni yeniden sağlamaya büyük katkıda bulunacaktır.

III. EKONOMİK VE SOSYAL KONSEY'E İŞLEVSELLİK KAZANDIRILMASI

Ekonomik ve Sosyal Konsey, ülke sorunlarının diyalog ve uzlaşma yoluyla ele alınarak tüm kesimlerin ortak menfaatlerinin sağlanması, iş birliğinin kurumsallaştırılarak karar alma mekanizmasına dahil edilmesi amacıyla kurulmuştur.

Konseyin her üç ayda bir Başkanın (2018 yılına kadar Başbakan, daha sonra Cumhurbaşkanı) daveti ile toplanacağı düzenlenmiş olsa da ESK 2009 yılına kadar geçen 14 yılda sadece 19 kez toplanmış, 2009 yılından sonra ise hiç toplanmamıştır.

Kuruluşundan bu yana düzenli toplanamayan ve kayda değer bir karar alamayan ESK; 4641 sayılı Kanuna göre hazırladığı raporları hükümetin yanı sıra, TBMM, Cumhurbaşkanı ve kamuoyuna sunabiliyorken, 2010 tarihli Anayasa değişikliği ile sadece hükümete istişari nitelikte görüş sunan bir yapıya dönüşmüştür.

2018 yılına kadar olan dönemde sekretarya faaliyetini DPT (daha sonra Kalkınma Bakanlığı) yürütmüştür. 2 Temmuz 2018 tarihli ve 703 sayılı KHK ile Konsey üyeleri, yapısı, çalışma usul ve esasları, toplantı periyodu gibi hususlar ilga edildiği ve bugüne kadar Cumhurbaşkanı tarafından gerekli düzenleme yapılmadığı için ESK işlemez durumdadır. Halihazırda sekretarya görevi de zımnen Cumhurbaşkanlığındadır.

Konuyla ilgili yasal düzenleme yapılincaya kadar ESK toplantılarının 4641 sayılı Kanunun 3. Maddesinin (f) fıkrasına dayanılarak gerçekleştirilmesi mümkündür. Sekretarya işlemlerinin; hem Devlet Planlama Teşkilatı ve Kalkınma Bakanlığı dönemlerindeki deneyim ve arşive sahip olması hem de halihazırda Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olması nedeniyle Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yürütülmesine mani bir durum bulunmamaktadır.

Bu çerçevede iktidara gelir gelmez Ekonomik ve Sosyal Konseyi hemen toplayacağız.

Konseyin İşlevselliğini Artırmaya Yönelik Olarak Yapılacak İşlemler ve Görev Alanları

4641 sayılı Kanun, ESK'nın amacını ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında toplumsal uzlaşma ve iş birliğini sağlamak gibi geniş bir çerçevede belirlemiş olmakla birlikte, daha önceki ESK'nın bileşenleri dikkate alındığında, ağırlıklı çalışma hayatına yönelik olarak tasarlandığı görülmektedir. Bu çerçevede, Kanundaki amacına paralel olarak ESK'nın geleneksel olarak öne çıkan çalışma hayatında uyum ve iş birliğinin tesisine ilişkin amacının ötesinde, Birleşmiş Milletlerin açıklamış olduğu Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ekseninde ekonomik ve sosyal kesimler arasında uzlaşma ve katılımı artırarak bir yapıya dönüşümü sağlanacaktır.

ESK'yu ekonomik istikrar, kaynak tahsisinde etkinlik, verimlilik, rekabet gücünün artırılması, yoksulluk ve gelir dağılımında eşitsizlik gibi ekonomik ve sosyal sektörleri çapraz kesen konularda farklı kesimlerin politika önerilerinin değerlendirildiği, uzlaşma ve diyalogun sağlandığı bir platform olarak tanımlıyoruz.

Yeni yapıdaki ESK'nın; tarımsal üretimin artırılması, gıda güvenliği ve yeterliliğinin sağlanması, yeşil ve dijital dönüşümün sağlanması, sanayi ve teknolojik gelişmenin hızlandırılması, çevre, istihdam, toplumsal yaşam ve gençlik, bölgesel kalkınma gibi konularda uluslararası iyi örneklerin ülkemize uyarlanmasını sağlayacak çalışma ve önerilerde bulunması önem arz etmektedir.

Konsey Bileşenleri ve Çalışma Yapısı

- Etkin sosyal diyalogun sağlanması amacıyla ve uzlaştırıcı bir yaklaşımla ESK'da görev alan kesimler hükümete yakınlıklarına ve politik kaygılara göre değil temsil güçlerine göre seçilecek, üyeler arasında temsilde adalet sağlanacaktır.
- Konsey Başkanı; geçiş döneminde Cumhurbaşkanı, Parlamenter sisteme geçildiğinde ise Başbakan olacak, Başkanların katılmadıkları toplantılara tayin ettikleri yardımcılar başkanlık edecektir.
- Konseyin;
  - Birisi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından,

- Birisi Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından,
- Birisi Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği tarafından,
- olmak üzere üç başkan yardımcısı olacaktır.
- Başkan yardımcılarını bir yıl süreyle ve dönüşümlü olarak görev yapacaklardır.
- Konsey;
  - İlgili Bakanlar, Müsteşarlar, Başkanlar,
  - İşçi, İşveren ve Memur Sendikaları Konfederasyonlarının Başkanları,
  - Kamu veya sivil nitelikteki mesleği temsile yetkili veya bu özelliğe haiz Oda, Borsa, Meclis, Birlik ve Derneklerin Başkanları,
  - Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Başkanı,
  - Öğretim Üyeleri,
  - Kadın, Gençlik ve Dezavantajlı Grupların temsilcileri,
  - Cumhurbaşkanı/Başbakan tarafından belirlenecek diğer kamu görevlileri ile STK başkanlarından oluşacaktır.
- Konsey, biri bütçe süreci başlamadan önce olmak üzere altı ayda bir toplanacaktır.
- Konseyin sekretarya hizmetleri geçici olarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yürütülecek, bilahare bu görev Strateji ve Planlama Teşkilatına devredilecektir. Teşkilat bünyesinde konuyla ilgili özel bir birim oluşturulacaktır.
- Konsey bünyesinde çalışma hayatı, sanayi ve teknoloji, tarım, çevre, toplumsal yaşam, dezavantajlı gruplar, kadın ve gençlik gibi çeşitli konularda çalışma grupları oluşturularak, konuyla ilgili tüm kamu ve sivil tarafların katılımı temin edilecek, Konseye görüş ve önerilerini sunmaları sağlanacaktır. Ayrıca bu çalışmalardan bütçe, yıllık program ve planlara girdi sağlayacak şekilde yararlanılacaktır.
- ESK'nın görev alanıyla ilgili konularda tüm katılımcıların görüş ve önerileri sekretarya tarafından raporlanarak varsa alınmış nihai kararları da içerecek şekilde tüm katılımcı birimler ile TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna iletilecektir.

IV. STRATEJİ VE PLANLAMA TEŞKİLATI KURULMASI

Dünya ekonomisi belirsizliklerin, risk ve fırsatların yoğun olduğu bir döneme girmiştir. Ülkemizde bu dönemin gerekleriyle uyumlu stratejileri oluşturacak kurumsal bir yapıya şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan Ucube Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemi sonrasında yaygınlaşan günöbirlik, hesapsız, veri ve analize dayanmayan, kurumlar arası işbirliğinden uzak politika geliştirme ve karar alma yaklaşımının yerine, kısa, orta ve uzun vadeli plan ve programlara dayalı, kurumlar arası koordinasyonu esas alan bir yönetim anlayışına geçilmesi gerektiği çok açıktır.

Bu çerçevede, başlangıçta Cumhurbaşkanına, Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçildiğinde ise Başbakan'a doğrudan bağlı Strateji ve Planlama Teşkilatı'nı ivedilikle kuracağız.

Bu teşkilat, küresel gelişmelerle bütünleşik olarak, tüm kesimleri kapsayacak bütöncöl bir yaklaşımla, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ekseninde; ulusal, bölgesel ve sektörel bazda strateji, reform, plan ve programları hazırlayacaktır.

Ülkemizin gelişmişlik düzeyini, milletimizin refahı ve huzurunu artırmaya yönelik bu çalışmalar; verimliliği, yenilikçiliği ve teknolojik gelişmeyi esas alan bir anlayışla gerçekleştirilecektir.

Teşkilat, çalışmalarında akademi, STK ve özel kesimle yakın iş birliği içinde olacak, bunların birikim ve deneyiminden daha fazla yararlanmak amacıyla geçici ve daimi ihtisas komisyonları kuracaktır.

Görevleri:

- Makroekonomik, sektörel ve bölgesel bağlamda ekonomik ve sosyal hedefleri belirleme ve uygulamada Hükümete danışmanlık yapmak,

- Uzun vadeli strateji, plan ve programları hazırlamak, izlemek ve sonuçlarını değerlendirmek,
- Karar alma süreçlerinde tutarlılığı sağlayacak bir model altyapısını oluşturmak suretiyle karar alıcılar için sürdürülebilir hedefleri içeren seçenekleri geliştirmek,
- Orta ve uzun vadeli perspektifle kamu, özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve akademi ile yakın iş birliği ve koordinasyon içinde kurumsal ve yapısal dönüşümü sağlayacak reform önerilerini geliştirmek,
- Kamu kurumlarının stratejik planlarının usul ve esaslarını belirleyerek plan ve programlarda belirlenen hedeflere uygunluğunu kontrol edecek merkezi uyumlaştırma fonksiyonunu yerine getirmek.

Kurumsal Yapı

Kurumun organları ve yapısı tüm paydaşlarla daimi ve yaşayan bir ilişkiyi tesis edecek şekilde tasarlanacaktır.

Strateji ve Planlama Teşkilatı aşağıdaki organlardan oluşacaktır:

- Merkez Teşkilatı
- Yüksek Planlama ve Koordinasyon Kurulu (YPK)
- Ekonomik ve Sosyal Konsey Sekreteryası
- Dış Temsilcilikler (AB, OECD, DTÖ vb.)
- Özel İhtisas Komisyonları

Amacımız gereksiz bürokrasiden uzak duracak ve meselelere stratejik düzeyde yaklaşan dinamik bir teşkilat kurmaktır.

Bu anlayışla Kurumun Merkez Teşkilatı dinamik gelişmelere hızla adapte olacak bir şekilde esnek bir çerçevede oluşturulacaktır.

Kurumsal İşleyiş

Strateji ve Planlama Teşkilatı faaliyetlerini; katılımcılığı esas alarak, ortak akıl ve istişareyle, sorunların kök sebeplerine odaklanarak, paydaşlarla etkili iş birliği içinde, yerel, ulusal ve uluslararası gelişme ve dinamikleri yakından takip ederek yürütecektir.

Bu kapsamda;

- Planda belirlenen stratejik sektörlerde dinamik bir yapıda, daimi ve geçici özel ihtisas komisyonları kurularak iş dünyası, akademi ve sivil toplum kuruluşlarıyla iç içe bir çalışma ortamı sağlanacaktır.
- Planlama sektör uzmanları, çalışmalarına girdi olmak üzere düzenli aralıklarla ve gündemli olarak saha ziyaretleri yapacak, sektörlerindeki kuruluşlarla fikir-alışverişinde bulunacaktır.
- Yerel kalkınma anlayışının uygulanması ve geliştirilmesinde motor görevi üstlenecek şekilde yapılandırılacak olan Kalkınma Ajansları; ulusal, bölgesel, kentsel ve kırsal kalkınma arasında tamamlayıcılık ve sinerji oluşturmak üzere yerel sorunlara yönelik geliştirilen politika demetlerinin sonuçlarını, girdi olarak kullanılmak üzere yıllık bazda Teşkilata raporlayacaktır.
- Proje ömrüyle sınırlı olmak üzere yerli ve yabancı uzmanlar sözleşmeli olarak istihdam edilebilecek, politika üretimi, araştırma ve karar süreçlerinde deneyimlerinden yararlanılacaktır.
- Uluslararası kurumların ülkemizin uluslararası rekabet gücünü etkileyecek politika ve düzenlemeleri sınırlı sayıda dış temsilciler yardımıyla yerinde ve yakından izlenecek, yeni düzenlemeler ve gelişmeler politika tasarımına girdi oluşturacak şekilde raporlanacaktır.
- Teşkilat tüm kamu ve özel kuruluşlarla yakın iş birliği içinde çalışacak ve ihtiyaç duyduğu tüm bilgileri ilgili kurumlardan doğrudan toplama yetkisine sahip olacak, tüm kurumlar istenen bilgileri en kısa sürede vermekle mükellef olacaklardır.

Yüksek Planlama ve Koordinasyon Kurulu (YPK)

Kamu kuruluşları arasındaki koordinasyon ve ilgili paydaşların kurumsal bir yapıda karar süreçlerine katılımı YPK vasıtasıyla sağlanacaktır.

- YPK Cumhurbaşkanı/Başbakanın başkanlığında, Hazine ve Maliye, Ticaret, Tarım ve Orman, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Ulaştırma ve Altyapı, Çevre- Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanları ile Strateji ve Planlama Teşkilatı Müsteşarından oluşur. Gündeme göre diğer Bakan, Müsteşar ve Başkanlar da toplantılara davet edilebilir.

- Makroekonomik, finansal, sektörel ve teşvik politikalarının ana esasları YPK'da görüşülür. Bu alanlardaki düzenlemeler YPK'ya ilgili birimlerce hazırlanmış etki analizleri ile birlikte gönderilir. YPK'da onaylanmamış taslaklar TBMM'ye sevk edilemez veya uygulamaya konulamaz.
- Kamu yatırımlarının sektörel dağılımının belirlenmesi, belirli bir tutarın üzerindeki kamu yatırımları YPK tarafından karara bağlanır.
- Büyük ölçekli, ekonominin rekabet gücünü artıracak, dışa bağımlılığı azaltacak, yüksek sermaye gerektiren imalat sektörü yatırımları başta olmak üzere devletin katkısıyla gerçekleştirilecek projelere yönelik iş ve iş birliği modelleri ile kamu-özel iş birliği yatırımları ancak YPK kararı/onayı ile uygulamaya konulabilir.

V. TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI'NIN KURUMSAL YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ VE BAĞIMSIZLIĞININ TEMİNAT ALTINA ALINMASI

Fiyat istikrarı ve finansal istikrarı sağlamak sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme ve kalkınmanın temel yapı taşları arasındadır.

Enflasyonun kalıcı olarak düşük tek haneli değerlere indirilebilmesi için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) hükümetle birlikte belirlediği enflasyon hedefi ve kur rejimi çerçevesinde elindeki araçları bağımsız şekilde kullanan ve karar alan itibarlı ve etkili bir kurum olması büyük önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda;

- TCMB, temel görevi olan fiyat istikrarına odaklanacak, finansal istikrara da katkı yapacak şekilde faaliyetlerini yürütecektir. Merkez Bankası'na fiyat ve finansal istikrar dışında sorumluluklar yüklenmeyecektir.
- Merkez Bankası'nın temel görevlerini, araç bağımsızlığını ve üst düzey atamalarını ilgilendiren yasal değişiklikler TBMM'de nitelikli çoğunlukla gerçekleştirilecektir.
- Başkan ve üst düzey yönetimin atanma süreçleri şeffaflık, ehliyet, liyakat ve ortak akli esas alan bir zeminde yeniden tasarlanacak, Başkan, Başkan Yardımcıları ve Para Politikası Kurulu (PPK) üyeleri beş yıllık süre için atanacaktır.

- Başkan, Bakanlar Kurulu Kararıyla, Başkan Yardımları ise Başkanın teklifi üzerine üçlü kararname ile atanacaklardır.
- Başkan atanmadan önce Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kamuoyuna açık bir değerlendirmeye tabi tutulacaktır.
- Başkan ve PPK üyeleri en fazla iki defa atanabileceklerdir.
- Merkez Bankası Kanunu'nda süre tamamlanmadan görevden almaya izin veren haller açıkça belirlenerek, Başkan, Başkan Yardımcısı ve Kurul üyelerinin TCMB Kanunu dışındaki bir düzenlemeye dayalı olarak görevden alınamaması temin edilecektir.
- Başkan, Başkan Yardımcıları ve PPK üyelerinin atamalarında; dört yıllık eğitim veren fakültelerin ekonomi, maliye, işletme, bankacılık ve finans bölümlerini bitirmiş olma veya bu bölümlerde en az lisans üstü seviyede eğitim görme ve asgari on yıllık mesleki tecrübeye sahip olma şartı aranacaktır.
- Banka Meclisi belirlenirken üyelerin; finans, sanayi, ticaret ve tarım sektörlerinin dinamiklerine hakimiyetleri arasında denge gözetilecektir.
- Banka Meclisi ve PPK üyeleri, üniversitelerin talep etmesi durumunda herhangi bir ücret ve ödeme almadan ders verme haricinde bankadaki görevleri dışında hiçbir işle iştigal etmeyeceklerdir.
- TCMB'nin araç bağımsızlığının beraberinde getirdiği hesap verme yükümlülüğü toplumun tüm katmanlarını kapsayacak şekilde uygulanacak, karar alma süreçlerinin şeffaflığı artırılacaktır.
- Bu çerçevede;
  - TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu oturumlarına düzenli olarak yılda iki defa katılım sağlanacak, basına da açık olacak olan sunumlar naklen yayınlanacaktır.
  - Enflasyon hedefinin tutturulamaması durumunda Bankanın TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna özel gündemle bilgi vermesi sağlanacaktır.
- Uluslararası döviz rezervleri güçlendirilecek ve rezervlerin kullanımında keyfilik giderilecek, rezerv yönetiminin şeffaf ve hesap verebilir bir çerçevede yürütülmesi sağlanacaktır. Uluslararası rezervlerin şeffaf olmayan bir biçimde satılmasına benzer uygulamaların önüne geçecek düzenlemeler yapılacaktır. Her

ne şekilde olursa olsun, rezerv satışları en geç on beş günlük periyotlarla kamuoyuna açıklanacaktır.

- Kamuoyunda 128 Milyar Dolar olarak bilinen ve halen sürdürülen Merkez Bankası rezervlerinin şeffaf olmayan bir biçimde ve dolambaçlı yollarla satışına ilişkin işlemler idari ve hukuki denetime tabi tutulacak, tespit edilen hata, usulsüzlük, yolsuzluk ve kamu zararının sonuna kadar takibi sağlanacaktır.
- Hazineye doğrudan kaynak aktarımı suretiyle parasal genişlemeye yol açılmasına, özel sektöre kredi temini yoluyla kaynak tahsisine doğrudan müdahale edilmesine, bankaların bilançolarının kompozisyonuna mikro düzeyde müdahale edilmesine ve serbest kambiyo rejimi ile dalgalı kur sistemine aykırı uygulamalara izin veren yetkilere, işlemlere ve uygulamalara son verilecektir.
- Merkez Bankası bağımsızlığına müdahaleye ve yetki-sorumluluk çatışmasına yol açan, hiçbir işlevselliği bulunmayan Fiyat İstikrarı Komitesi kaldırılacaktır.
- Finansal istikrarın makro düzeyde daha etkin bir şekilde gözetilebilmesi amacıyla Finansal İstikrar Komitesinin kurumsal yapısı güçlendirilecek, Komite'nin düzenli toplanması temin edilerek, kararlar detaylı biçimde kamuoyuna açıklanacaktır.
- TCMB ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) arasındaki koordinasyonu daha da güçlendirecek, para ve kredi politikalarının daha uyumlu bir biçimde yürütülmesini sağlayacak uygulamalar hayata geçirilecektir.
- Makro ihtiyati politikaların asli işlevi doğrultusunda mevcut riskleri azaltmaya ve risk birikimini önlemeye odaklanması sağlanacaktır. Ayrıca, enflasyonla mücadeleyi desteklemek için maliye politikasının bileşimi, yönetilen fiyatlar, üretim yapısı, rekabet ve verimlilik gibi alanlarda gerekli yapısal düzenlemeler hayata geçirilecektir.
- Son dönemde ayrılmak zorunda bırakılan liyakatli personelin Bankaya yeniden kazandırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır. İşe alım kriterleri ve eğitim süreçlerinde yeniden yüksek standartlar getirilecektir.
- TCMB'nin merkezi başkent Ankara'dadır. Bankanın Ankara'ya taşınma süreci mümkün olan en kısa sürede sağlanacaktır. Banka Kanununa aykırı biçimde Ankara dışına taşınma işlemleri ve bu işlemler sonrasında uğranılan kamu zararı idari ve hukuki denetime tabi tutulacak ve zararlar ilgililerine rücu edilecektir.

KURUMSAL REFORMLAR KOMİSYONU

Parti	İsim	Görevi
Cumhuriyet Halk Partisi	Faik ÖZTRAK	Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomi Politikaları ve İşveren Örgütlerinden Sorumlu, Parti Sözcüsü)
Demokrasi ve Atılım Partisi	İbrahim ÇANAKCI	Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomi ve Finans Politikalarından Sorumlu)
Demokrat Parti	Bülent ŞAHİNALP	Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomik İşlerden Sorumlu)
Gelecek Partisi	Feridun BİLGİN	Genel Başkan Yardımcısı (Politika İzleme Kurulu Başkanı)
İYİ Parti	Durmuş YILMAZ	Ankara Milletvekili
Saadet Partisi	Prof. Dr. Sabri TEKİR	Ekonomik İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Genel Başkan Vekili